

descendència en parlars catalans: cat. *romàs* (BDC xvii, 40; *DFA*), on sembla haver-hi el mateix encreuament que en cast., amb el sinònim ll. *LAPATHIUM*; i *roma*, que amb aquest valor s'ha mantingut en els Pirineus; particularment a l'Àlta Cerdanya, on Brousse tradueix «ruma» com a «patience» (*La Cerd Fr*, 188), i jo vaig veure damunt d'Er la *řōmā* (quasi *řýmā*) creixent arran de terra en fulles enormes a les pletes i pletius, com una *repalassa* (1959); a les d'Espot anomenaven *řōmes* les mateixes (1959), id. a la Vall de Cardós, 1934 (en els pletius i també en els prats, Estaa; moltes en els pletius, grans fulles rodones i una tija alta al mig, Esterri de C)

La mateixa planta he vist a l'Alt Ribagorça amb un nom ja més diferent, però que també deu venir de RUMEX. A Aneto en diuen *remonigueres*, i cap als alts de la vall del Rueno hi ha el *Pletiu de les Remonigueres* (1957); és la mateixa planta que més al SO, a Gavàs, em designaren com *cornasses*. A la Vall de Boí diuen *řemenegères*: «herba dolenta, alta, que es fa pels prats, d'espiga rogenc» Taull (1953); «gran fulla verda arran de terra, moltes en els pletius» Boí, 1968, «la fulla, color verdós fosc, la fan baixa, arran del sòl, amb una *cama* típica, que fa un granet moreno escampat després entre les fulles músties» Boí, 1971; en vaig veure moltes pels pletius, el 1968, pujant cap a Llubriquet, quan el guia me'n va dar el nom, i hi vaig reconèixer les *romes* de Cardós i els *arrodieps* de la Vall d'Aran; cf. Masclans (p 168); la forma *remenguera* que el *DAG* atribueix a Boí és inexacta

El nom pot explicar-se per un deriv. RUMIC-ON-ARIA > **romegonera*, i metàtesis: d'una banda *remoniguera* a Aneto, **romeniguera* a la V. de Boí, el qual s'ha tornat *remenguera* per intrusió del prefix freqüent *re-*, tal com a la V. d'Aran *rominguera* > *reminguera* en el nom del Rubus.

Quant a la V. d'Aran el nom (veg *Voc Ar*, 13b) és *ařudjéps* a la part baixa i *ařudjéps* a la part alta. Renuncio ara a l'etimologia *ARUNDINELLOS que amb grans reserves suggeria en la meua obra juvenil, car ha de contenir també un derivat de RUMEX, essent el nom de la 'Rumex acetosa'. Probablement és un deriv complex paral·lel al ribag. Aquí serà RUMIC-IN-ELLOS puix que la -N- intervocàlica cau en gascò, -LL' hi dóna -t, la R- inicial es torna sistemàticament *arr-*, i la C' intervocàlica, en el gascò pirinenc central esdevé *ř*. Hi degué haver una dissimilació ja antiga, desnasalitzadora: *RÜB(I)CİNĒLLOS > *arrouđjéps* > *arrodieps*. Com que -ps es converteix sovint en -ts (*saps* > *sats*, *ceps* > *cets*), aquí hi hauria ultracorrecció, afavorida per la influència del nom del cànem, en aran. *cānep* (CANNĀPU), car en pronúncia descuidada es pot dir en plural *cānets* per *cāneps*; cf. *řudjéts* 'oseille sauvage' a Batmala, *ALGc* 1, 84.

Romeguer 'romequera' [1370, *AlcM*] és la forma avui mallorquina, que no em consta que s'usi més que allà (sento *řomagé* a Porretes, 1964, encara que allà hi hagi *Son Romeguera*, supra), usada per Costa i Llobera; també en la *Vida de Sant Julià*, de 1462 (que ha de ser mall vista la grafia *nagrās* per 'negres' = *nęras*

de les pp. 320 3, 321.7, 321 8): «sent Julià --- arribà a la ciutat de Palēnça, la qual tenia asemiada lo Rey de nęres --- St Julià per paor del dit rey més-se de trās un *romaguer*; e un nabot del rey --- trobà lo dit St Julià detrás lo dit *romaguer* --- e volc-li donar ab una atxa ---» (*Recull d'Eximplis Ag. II*, 320).

Ramenderola «planta olorosa que els pagesos posen a la sopa, té les fulles i el color consemblants als creixems», *DAG* St. Hilari Sacalm. Potser degut a un encreuament de *mendastre* (variant de *mentastre*, *menta*) amb *romeguerola* (Terra Alta, *AlcM*), *remenguera*, *roma* o altre descendent de RUMEX 'rumex acetosa'; *AlcM* dóna variants *ramentola* (ross) i *rebeneterola*

ALTRES DERIVATS De *roma*: el col·lectiu *Romedo* a la vall de Cardós (BDC xxiii) *Romeguera*; *rome-gueral*; *romeguerar*; *romeguerat*; *romegueró* *Enrome-guerar*; *desenromeguerar*

1 Forma important que hauria convingut tenir en compte a l'article *ESBARZER*. Chabàs ni en dóna variant ni cap explicació. Tenint en compte el que dic al III, 436b17 i n. 2, sembla que s'hauria de llegir la forma originària *barceres*; tanmateix l'alterada *bracera* existeix avui (ib i, n. 3). — 2 No s'entén gaire aquest *aparell*, així imprès per Chabàs. Em pregunto si no s'hauria de descompondre i puntuar: «tot, là, parell» = cast. *todo, allá, parejo* 'uniformement'? — 3 Com que la major part dels Sermons de St Vicent F semblen haver estat copiats o dictats en el Maestrat, no és estrany que hi aparegui també aquesta variant amb -t-: «Sent Benet --- batés ab *romigueres* ---» (*Serm III*, 244 11). — 4 Tenint en compte aquestes diverses formes en *re-*, i el fet que el nom de la RUMEX ha sofert tantes contaminacions amb el d'altres plantes (V. infra *ramenderola*, *ramentola*; *lapathium*, *rubus* supra), m'inclino a suposar que vingui també de RUMEX, alterat per un encreuament, el nom benasqués de la *Rumex acetosa*: «*renabre* m., de la família de las poligonáceas, hasta en el borde de los caminos --- fructifica con una espiga alargada de color café; cast. *romaza*, arag. *renabre*, fr. *patience*: 'A Benás, digú minche *renabres*, encara que minchen *sarróns*» (Ballarín) A Rohlf's (*Dict. Pir*) li ho confirmaren a Renanué per a «lengua bovina, romaza»; i a Espés recollí *repreñeda* per a la planta «centaurea», que em sembla ha de venir del mateix en col·lectiu *eda*, admetent que en l'un o en l'altre s'ha traslladat per metàtesi el grup de labial + r. Potser l'encreuament aquí ha estat amb PRUNETA com a concurrent de RUBETUM ('esbarzerar'); llavors *renabre* hauria de ser extret del col·lectiu **renabreda*. Més difícil sembla, per menys afinitat botànica, que hi hagi encreuament amb *senebre* 'gra de mostassa'; o amb un NAPULA, -ULU, derivat de NAPA o NAPUM; o amb l'ètimon del fr. *érable* 'auro'; o amb JUNIPERUM (JEN-), -PERETA. Més aviat encreuament amb *venable* pensant en les fulles lanceolades de l'agrella.

Romer, V. *romani*; i *romeu* (ROMÀ); *cavall romer*: ignoro si és aplicació especial de *romer/era* 'romeu',